

SUOMEN PARALYMPIAKOMITEA

SUOMEN
PARALYMPIAKOMITEA

VUOSIKERTOMUS 2023

Sisällys

<i>Uskomattoman selviytymistarinan opetus: tavoitteet, verkostot ja avoimuus ovat menestyksen edellytys</i>	3
AVAAMME OVIA LIIKUNNAN PARIIN JA RAKENNAMME POLKUJA KOHTI MENESTYSTÄ	4
Lasten ja nuorten toiminta.....	4
Tulevaisuuden tähdet	4
Liikunnan apuvälineet.....	5
Luokittelu	5
Paralympiakomitean lajiliittovastuulajit	6
Kansainväliset kilpailut	7
Elinsiirtourheilu.....	8
Special Olympics	9
Liikuntamaa	9
AUTAMME MUITA ONNISTUMAAN	10
Integraatiolajien tukeminen	10
Urheiluseurojen tukeminen	10
Luontoliikunta.....	11
Sote-ammattilaisten mahdollisuudet ja haasteet liikkumisen edistämässä	11
Osaamisen kehittäminen.....	12
Kuntien soveltavan liikunnan verkosto	12
ME TEEMME TÄMÄN YHDESSÄ. MEIDÄN ÄÄNEMME KUULUU	13
Osallisuus.....	13
Para School Day	13
Yhteistyö jäsenkentän kautta.....	13
Vapaaehtoiset	14
OLEMME PARAUrHEILUN JA SOVELTAVAN LIIKUNNAN ASIAntUNTIJA	14
Olosuhdetyö, esteettömyys ja saavutettavuus.....	14
Vaikuttaminen Suomessa ja kansainvälisellä tasolla	15
TUKITOIMET JA HENKILÖSTÖ	15
Yritysyhteistyö ja varainhankinta	15
Maailman arvokkain pelipaita -kampanja	15
Viestintä.....	16
Tietoon perustuva toiminnan kehittäminen.....	16
Talous	17
Asiantunteva, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	17

Uskomattoman selviytymistarinan opetus: tavoitteet, verkostot ja avoimuus ovat menestyksen edellytys

Paralympiakomitean visiona on avoin ja yhdenvertainen, urheileva ja liikkuva Suomi. Tavoitetta kohden on edetty yhteisillä strategisilla valinnoilla, joita ovat olleet tekemässä liikkujat ja urheilijat, valmentajat, yhdistys- ja seuratoimijat, kumppanit, lajivaliokunnat ja erilaiset työryhmät.

Yhteisiä valintojamme ovat:

- 1) Avaamme ovia liikunnan pariin ja rakennamme polkuja kohti menestystä
- 2) Autamme muita onnistumaan
- 3) Me teemme tämän yhdessä
- 4) Olemme paraurheilun ja soveltavan liikunnan asiantuntija.

Vuosi 2023 opetti erityisesti sen, että onnistumisen kannalta tavoitteet ja verkostot ovat menestyksen edellytys. Vuosi tulee jäämään historiaan selviytymistarinana, jossa saamatta jäänyt yleisavustus paikattiin hankkeilla, kumppanien, säätiöiden ja verkostojen tuella, säästöillä ja Maailman arvokkain pelipaita -kampanjalla.

Yhteinen tavoite pysyi mielessä – mutta muutimme toimintatapoja. Tapahtumia tehtiin yhdessä muiden kanssa, ja monessa asiassa keskityttiin kaikkein olennaisimpiin toimintoihin.

Synkän pilven ympärille tuli vuoden lopulla vähintään hopeiden reunus. Toiminta turvattiin, suurin osa suunnitelmista ja kehittämisestä pystyttiin toteuttamaan, paraurheilun näkyvyys lisääntyi ja mukaan tuli uusia toimijoita.

Vuoden onnistumisia olivat näkyvyyden ja talouden turvaamisen lisäksi myös urheilijan polun kehittäminen, Special Olympics -toiminnan näkyvyyden lisääminen Berliinin kesämaailmankisojen yhteydessä, hankkeiden hyödyntäminen niin seuratoiminnan kuin liikkeen lisäämisen näkökulmasta sekä asiantuntijatoiminnan lisääntyminen.

Koko toiminnan arvioinnin ja kehittämisen jälkeen Paralympiakomitea on vahvempi ja valmiimpi toimintaympäristön muutoksiin.

Kiitos jäsenistölle ja koko laajalle paraperheelle – Me teimme tämän yhdessä.

SARI RAUTIO

Puheenjohtaja

RIIKKA JUNTUNEN

Pääsihteeri

AVAAMME OVIA LIIKUNNAN PARIIN JA RAKENNAMME POLKUJA KOHTI MENESTYSTÄ

Lasten ja nuorten toiminta

Paranuoret-nimeä kantavassa lasten ja nuorten toimintakokonaisuudessa toteutettiin Valtti-ohjelman kausi, Para Junior Games -kilpailut sekä Nuori toimija -koulutus.

Vuoden 2023 Nuori toimija -koulutukseen osallistui 8 nuorta. Valtti-ohjelmaan 2023 haki mukaan 165 lasta ja nuorta ja Valtiksi haluavia opiskelijoita 275. Palautelomakkeeseen vastanneista 48 % löysi harrastuksen ja 71 % kertoi saaneensa mahdollisen idean harrastukseen.

Jo vuosikymmenien ajan järjestetyt vammaisten ja liikuntaan tukea tarvitsevien lasten ja nuorten Para Junior Games -kilpailut järjestettiin marraskuussa Jyväskylässä. Kisaajia saapui 416 eri puolilta Suomea.

Paraurheilun yläkoululeiritys toteutettiin ensimmäistä kertaa osana Liikuntakeskus Pajulahden valtakunnallista yläkoululeirityksen ohjelmaa. Ensimmäiselle kaudelle on ilmoittautunut 6 osallistujaa, joista syksyn leirille loka-marraskuun vaihteessa 2023 pääsi osallistumaan 3 nuorta.

416 kilpailijaa
Para Junior Games -kisoissa.

Tulevaisuuden tähdet

Tulevaisuuden tähdet on Paralympiakomitean koordinoima valmennusryhmä lupaaville paraurheilijoille. Ryhmä leireilee neljä kertaa vuodessa Suomen virallisessa paravalmennuskeskuksessa Liikuntakeskus Pajulahdessa.

Tulevaisuuden tähtien leireihin sisältyy laji- ja fysiikkaharjoittelun lisäksi mm. psykologista valmennusta, asiantuntijaluentoja sekä urheilijavierailuja, joiden avulla urheilijalupauksia valmennetaan ottamaan tarvittava loikka huipputasolle.

Vuonna 2023 Tulevaisuuden tähtien ryhmässä valmennettiin 22 urheilijaa 10 eri lajista.

22 Tulevaisuuden tähteä
valmennuksessa kohti huipputasoa.

Liikunnan apuvälineet

Paralympiakomitean alaisuudessa toimiva liikunnan apuvälineiden vuokraustoiminta muutti syksyllä 2023 nimensä SOLIAsta (Soveltavan liikunnan apuvälinetoiminta) nimelle Paralympiakomitean apuvälinetoiminta. Samalla toiminnalle avattiin uusi, entistä saavutettavampi varauskalenteri, jonka kautta välineiden vuokraus ja tarjolla olevan valikoiman esittely onnistuu sujuvasti.

Apuvälinetoiminnan kuudesta toimintayksiköstä eri puolilta Suomea vuokrattiin välineitä vuoden aikana yhteensä 2973 vuorokautta, mikä oli hieman vähemmän kuin edellisen vuoden aikana.

Välineellä on väliä -miniseminaarikiertue järjestettiin yhdessä Invalidiliiton kanssa Helsingissä, Maskussa ja Vuokatissa. Jokaisella paikkakunnalla järjestettiin seminaarin yhteydessä kaikille avoin välineiden kokeilutapahtuma, ja lisäksi välineitä esiteltiin tapahtumissa muun muassa Vantaalla, Espoossa, Ahvenanmaalla ja Lappeenrannassa.

2973 välinevuokrausvuorokautta
Paralympiakomitean liikuntavälineillä.

Luokittelu

Luokittelun asiantuntijatoimintaa on toteutettu Paralympiakomitean tehtävien ja vastuiden mukaisesti. Luokittelijat kuuluvat valtakunnalliseen Huippu-urheilun asiantuntijaverkostoon. Suomalaista luokittelijoiden verkostoa johtaa Paralympiakomitean erityisasiantuntija Kati Kauhanen.

Luokittelijat kokoontuivat vuoden 2023 aikana Teamsin välityksellä sekä vuosittaisessa Luokittelijatapaamisessa, missä myös koulutettiin uusia luokittelijoita luokittelijan polulle. Luokittelijoiden työtä tuettiin lisäksi olemalla mukana lajien luokittelutapahtumissa.

Vuoden yhtenä pääaiheena luokittelijoiden tapaamisissa sekä Pohjoismaiden verkoston tapaamisissa oli Kansainvälisen Paralympiakomitea IPC:n *Classification Code review* – prosessi, johon osallistuttiin aktiivisesti yhdessä eri verkoston toimijoiden kanssa.

Kansainväliseen luokitteluun lähteviä urheilijoita tuettiin luokitteluun liittyvissä asioissa mm. järjestämällä lajikohtainen palaveri yhdessä urheilijan, urheilijan tukihenkilön, lajijohdon ja luokittelun asiantuntijoiden kanssa ennen kansainväliseen luokitteluun lähtemistä. Yhteensä 14 urheilijaa kuudesta eri lajista osallistui tapaamiseen ennen kansainvälistä luokittelua.

23 asiantuntijaa Suomen
luokittelijaverkostossa.

Paralympiakomitean lajiliittovastuulajit

Paralympiakomitean lajiliittovastuulajien* toiminnan arviointikyselyä ja -mittarointia kehitettiin yhteistyössä Huippu-urheilun instituutti KIHU:n kanssa. Lajivaliokuntien säännöt päivitettiin nykyistä toimintaa vastaaviksi ja koulutusmateriaaleja uusittiin digitaaliseen muotoon.

Parajääkiekossa Suomeen perustettiin vuonna 2023 kaksi uutta joukkuetta: Tampereelle Ilves Paraicehockey ja Espooseen Kiekko-Espoo. Parajääkiekon harrastajamäärä kasvoi vuoden aikana 20 %. Parajääkiekkoliigassa pelattiin historian toinen sarjakausi, jonka voittajaksi selviytyi Jyväskylän seudun SISU Paraicehockey. Parajääkiekkoliigassa otettiin käyttöön sähköinen pöytäkirja ottelutapahtumien kirjaamisessa. Yleisen leiritoiminnan lisäksi järjestettiin toista kertaa parajääkiekkoleiri naispelaajille.

Sokkopingiksessä Suomen Hanna Vilmi sijoittui hopealle neljän vuoden välein järjestettävissä IBSA World Games -kilpailuissa Iso-Britannian Birminghamissa. Joukkuekilpailussa Suomi voitti pronssia. Sokkopingiksen tuomarikoulutusta kehitettiin laatimalla koulutus Paralympiakomitean verkkokoulutusympäristöön käytännön koulutuksen tueksi. Kansainvälinen sokkopingiksen tuomarikurssi järjestettiin Suomessa. Kotimaassa pelattiin keväällä loppuun Sokkopingis Cupin kausi 2022–2023, jossa voittajiksi selviytyivät Hanna Vilmi A-sarjassa, Sami Nisonen B-sarjassa ja Anna-Kaisa Oksanen C-sarjassa.

Näkövammaisten ampumaurheilun EM-kisoissa 2023 Suomen Esko Karmala sijoittui viidenneksi makuuammunnassa. MM-kilpailuiden makuuammunnassa Suomen kolmikko (Timo Nyström, Esko Karmala, Pekka Rantanen) ampui sijoille 6–8. Tampereelle perustettiin näkövammaisten ilma-aseammuntakerho, jossa on mukana 12 ampujaa.

Sähköpyörätuolisalibandyssa pelattiin keväällä loppuun kauden 2022–2023 Finlandia-sarja sekä SM-sarja, ja aloitettiin syksyllä mainittujen sarjojen kausi 2023–2024.

Maalipallossa miesten ja naisten maajoukkueilla oli tärkeä vuosi Pariisin paralympiapolulla. Ensin elokuun IBSA World Games -turnauksessa Birminghamissa miehet sijoittuivat viidenneksi ja naiset sijalle 10. Joulukuun A-tason EM-turnauksessa Montenegrossa naiset sijoittuivat viidenneksi ja miehet kuudenneksi, minkä myötä molemmat joukkueet säilyttivät pelipaikan vuoden 2025 kotikisoihin Pajulahden EM-A-lopputurnaukseen. Pariisin paralympiapaikka jäi kuitenkin molemmilta joukkueilta saavuttamatta.

Näkövammaisten shakin PM-joukkuekilpailussa Tanskan Fredericiassa Suomi sijoittui Ruotsin vanavedessä hopealle, kuten viime vuosien PM-kilpailuissa aiemminkin. Suomen joukkueessa pelasivat Kari Holmela, Juha Oikarinen, Juha Perttula, Teemu Ruohonen, Ari Tonteri ja Bengt Wikman. Lokakuussa näkövammaisten shakin maailmanmestaruuskilpailuissa Kreikan Rhodoksella Suomea edustivat Juha Perttula ja Ari Tonteri. Perttula sijoittui 82 pelaajan joukossa sijalle 33 ja Tonteri sijalle 38.

Paravoimanostossa Suomen Harri Kauppila jatkoi Pariisin paralympiapaikan tavoittelua nostamalla penkistä uuden 88-kiloisten sarjan paravoimanoston Suomen ennätyksen 188 kiloa ja sijoittumalla toiseksi paravoimanoston maailmancupin kilpailussa Georgian Tbilisissä toukokuussa. Elokuussa paravoimanoston MM-kilpailuissa Kauppila sijoittui 19:nneksi tuloksella 180 kiloa. Paravoimanoston SM-kilpailut järjestettiin tammikuussa osana kansainvälistä Pajulahti Games -tapahtumaa. Vuonna 2022 perustettu Suomen Paravoimailijat -seura aloitti keväällä 2023 Pääkaupunkiseudun Urheiluakatemia URHEAn tiloissa maksuttoman harjoitusvuoron toimintatavoitteisille henkilöille.

Pyörätuolirugbyssa käynnistettiin jälleen avoin SM-sarja, missä olivat mukana Helsingin Roosters, Turun Trojans sekä ruotsalaispelaajista koostuva joukkue. SM-sarja on ollut tauolla sitten Covid19-pandemian alun. Suomesta lähti myös yksi joukkue pelaamaan Ruotsin sarjaan.

Tämän joukkueen keskiössä ovat olleet uudet pelaajat. Pohjoismaiden vahva yhteistyö lajissa jatkui, ja suunnitteilla on sekä yhteisiä tapahtumia että turnauksia.

Paraboccia saatiin ensimmäistä kertaa mukaan tammikuun kansainväliseen Pajulahti Games -tapahtumaan. Turnaukseen osallistui suomalaisten ohella yksi pelaaja Saksasta. Paraboccia tulee olemaan osana Pajulahti Games -kilpailuja myös jatkossa. Paraboccian SM-sarja kasvoi jopa 10 pelaajaan, minkä myötä pelaajat pystyttiin jakamaan kilpailuissa erillisiin heittäjien ja kourupelaajien sarjoihin. Suomen bocciajoukkue kilpaili boccian PM-kisoissa Tanskan Vejenissä 14 pelaajan voimin ja saavutti kilpailuista 10 mitalia. Lisäksi Vivi Virtanen edusti Suomea ensimmäisissä arvokilpailuissaan, European Para Championships -kilpailujen yhteydessä järjestetyissä paraboccian EM-kilpailuissa, joissa sijoittui jaetulle 9. sijalle.

* = Paralympiakomitean lajiliittovastuulajit ovat maalipallo, paravoimanoisto, paraboccia, sähköpyörätuolialibandy, pyörätuolirugby, sokkopingis, parajääkiekko, näkövammaisten ampumaurheilu ja shakki

2 uutta parajääkiekkojoukkuetta Suomeen.

Kansainväliset kilpailut

Vuoden suurin kansainvälinen kilpailutapahtuma Paralympiakomitean osalta oli kesäkuussa Berliinissä järjestetyt kehitysvammaisten urheilijoiden Special Olympics -kesämaailmankisat, joihin Special Olympics Finland osallistui 65 urheilijan, 27 valmentajan ja 5 joukkueenjohtajan voimin. Suomen joukkueen, Sisujengin, saldoksi maailmankisoista tuli 54 mitalia: 23 kultaa, 18 hopeaa ja 13 pronssia. Tamperelainen Julia Fonsén toimi kisoissa ensimmäisenä kehitysvammaisen henkilönä yhtenä Suomen joukkueenjohtajista.

Suomen joukkueen ohella Special Olympics -maailmankisojen perheohjelmaan osallistui 111 urheilijoiden lähipiiriin kuuluvaa henkilöä. Kisoissa vieraili AHOS-apurahan tuella Special Olympics -toimintaan tutustumassa myös Paralympiakomitean vetämässä Avoimet ovet -hankkeessa mukana olevia toimihenkilöitä Suomen Urheiluliitosta/Pyöräilyunionista, Uimaliitosta, Golfliitosta ja Etelä-Savon Liikunnasta.

Special Olympics -maailmankisat ovat maailman suurin inklusiivinen urheilutapahtuma. Ensimmäistä kertaa Saksassa järjestettyyn tapahtumaan osallistui maailmanlaajuisesti 6500 urheilijaa, ja kilpailujen katsomoihin myytiin yli 100 000 lippua. Special Olympics -urheilijat nostettiin esille myös Ihmisoikeusliiton Älä riko urheilua -viestintäkampanjassa.

Huhtikuussa elinsiirron saaneiden MM-kilpailuissa Australian Perthissä Suomen kahdeksan urheilijan joukkue toi kotiin yhteensä 12 mitalia. Kyseessä on elinsiirtourheilun suurin tapahtuma maailmassa. Kilpailuihin osallistui noin 1500 urheilijaa lähes 50 maasta, ja lajeja kisoissa oli 17. Suurin osa suomalaisurheilijoista kilpaili yleisurheilussa, mutta edustusta oli myös uinnissa, pöytätenniksessä ja keilailussa.

Elokuussa kilpailtiin näkövammaisten urheilun IBSA World Games -maailmankisoissa Iso-Britannian Birminghamissa 9 lajissa: maalipallossa, sokkopingiksessä, keilailussa, shakissa,

judossa, jalkapallossa, jousiammunnassa, kriketissä ja tenniksessä. Suomesta urheilijoita osallistui sikkopingikseen ja keilailuun, joissa kisattiin samalla MM-mitaleista, sekä maalipalloon, jossa kyse oli karsintaturnauksesta vuoden 2024 Pariisin paralympialaisiin. Sikkopingiksessä Suomen Hanna Vilmi sijoittui hopealle ja joukkuekilpailussa Suomi voitti pronssia. Maalipallossa Suomen miehet sijoittuivat viidenneksi ja naiset sijalle 10. Keilailussa Suomen Kari Sipi sijoittui neljänneksi sekä singlekilpailussa että All Events -kilpailussa.

Elokuussa järjestettiin myös ensi kertaa 10 lajin European Para Championships -tapahtuma Hollannin Rotterdamissa. Osana kilpailuja käytiin parajousiammunnan EM-kilpailut, joissa Suomen Jere Forsberg voitti pronssimitalin ja varmistti Suomelle maapaikan Pariisin paralympialaisiin avoimen taljajousen luokassa. Suomesta osallistui tapahtumaan yhteensä 13 urheilijaa 5 eri lajissa, mutta Forsbergin mitali jäi suomalaisten osalta ainoaksi.

Joulukuussa maalipallon A-tason EM-turnauksessa Montenegrossa Suomen naiset sijoittuivat viidenneksi ja miehet kuudenneksi, minkä myötä molemmat joukkueet säilyttivät pelipaikan vuoden 2025 kotikisoihin Pajulahden EM-A-lopputurnaukseen.

Kotimaassa kilpailtiin jo perinteiseen tapaan Paralympiakomitean ja Liikuntakeskus Pajulahden järjestämässä paraurheilun kansainvälisessä Pajulahti Games -kilpailutapahtumassa.

54 mitalia Suomelle Berliinin Special Olympics -kesämaailmankisoista.

Elinsiirtourheilu

Lajileiritoiminnan valmennusta elinsiirron saaneille ja dialyysissa oleville kehitettiin lentopallossa, yleisurheilussa ja petankissa yhteistyössä lajiseurojen- ja valmentajien kanssa. Uusille harrastajille ja kuntoliikkuville järjestettiin liikunnan starttikurssi eri liikuntamuotojen kokeilua ja tutustumista varten. Parapetankin ensimmäiset SM-kisat pidettiin Sastamalassa.

Australian Perthissä järjestettiin huhtikuussa elinsiirron saaneiden Maailman mestaruuskilpailut, joista Suomen kahdeksan urheilijan joukkue – Pinja Ekström, Johanna Kankaanpää, Jarmo Leväinen, Erik Lintula, Alina Nyholm, Tommi Räisänen, Joni Saarinen ja Anne Tirronen – saavutti yhteensä 12 mitalia.

12 mitalia Suomelle Perthin elinsiirtourheilun MM-kilpailuista.

Special Olympics

Vuoden 2023 tärkein Special Olympics -tapahtuma oli Berliinin kesämaailmankisat, joihin Special Olympics Finland osallistui 65 urheilijan, 27 valmentajan ja 5 joukkueenjohtajan jäsenen voimin. Suomen joukkueen, Sisujengin, saldoksi maailmankisoista tuli 54 mitalia.

Special Olympics -toiminnan painopisteenä kotimaassa oli valmentajien osaamisen kehittäminen, mitä toteutettiin ensimmäisessä kaikkien Special Olympics -lajien yhteisessä valmentajaseminaarissa Rukalla marraskuussa. Seminaariin osallistui 30 valmentajaa paikan päällä ja 8 etäyhteyksin. Mukana oli myös Jenni Häkkinen Special Olympics Eurooppa-Euraasiasta (SOEE) esittelemässä SOEE:a ja sen toiminnan tulevia painopisteitä.

Ensimmäisenä kehitysvammaisena henkilönä maailmankisojen suomalaisen joukkueenjohtoon Berliinissä kuulunut Julia Fonsén valittiin marraskuussa myös Special Olympics Euroopan ja Euraasian alueelliseen urheilijaneuvostoon (*SOEE Regional Athlete Leadership Council*). Hän on ensimmäinen suomalainen Special Olympics -urheilijaneuvostossa.

Kotimaan leiritoiminnassa järjestettiin huhtikuussa jälleen perheleiri Liikuntakeskus Pajulahdessa. Leirille osallistui 9 perhettä ja yhteensä 22 henkilöä. Kesäkuussa järjestettiin Pajulahdessa toista kertaa Special Olympics Temppu-taito-tasapaino -leiri, jolle osallistui 30 henkilöä.

2020 kehitysvammaista henkilöä mukana Special Olympics -toiminnassa.

Liikuntamaa

Taloudellisista syistä Paralympiakomitealla ei ollut tällä kertaa mahdollisuutta järjestää perinteistä Liikuntamaa-kokeilutapahtumaa vuoden 2023 Apuväline-tapahtuman yhteydessä Tampereella.

Paralympiakomitea osallistui Apuväline-tapahtumaan kuitenkin omalla messupisteellään, minkä lisäksi käyttöön saatiin koko tapahtuman ajaksi ohjelmanava, jolla Paralympiakomitea tarjosi liikuntaan ja urheiluun liittyvää ohjelmaa – lajiesittelyitä, tietoa ja kokeilumahdollisuuksia. Tapahtuma tavoitti kolmen päivän aikana yhteensä reilut 8000 kävijää.

8000 Apuväline-tapahtuman vieraille ohjelmaa Liikuntalavalla.

AUTAMME MUITA ONNISTUMAAN

Integraatiolajien tukeminen

Integraatiolajiliitoilla tarkoitetaan niitä lajiliittoja, jotka ovat joko aikoinaan ottaneet oman lajinsa paraurheilupuolen vastuulleen vammaisurheiluorganisaatiolta (esim. yleisurheilu, maastohiihto, koripallo) tai jotka ovat käynnistäneet oman lajinsa organisoidun paraurheilun ja soveltavan liikunnan toiminnan (esim. taekwondo, triathlon).

Paralympiakomitea tukee integraatiolajeja pääasiassa Avoimet ovet -hankkeessa syntyneiden verkostojen kautta sekä luokitteluun liittyen. Lisäksi lajeja autettiin jälleen osallistumalla hiihdossa Para Hiihto Cup -kilpailusarjan järjestelyihin sekä yleisurheilussa parayleisurheilun SM-kilpailujen järjestelyihin.

Urheiluseurojen tukeminen

Paralympiakomitean Avoimet ovet -hanke sai jatkoa kesäkuussa 2023 käynnistyneen Avoimet ovet VOL2 -jatkohankkeen muodossa. Sen myötä jatkettiin inklusion kehittämistä seuroissa toteuttamalla seurapilotteja ja jakamalla tietoa, taitoa ja asiantuntijuutta 14:ssä yli lajirajojen toimivassa alueellisessa verkostossa. Seurojen kehittämiskumppaneina toimivat ensisijaisesti lajiliittojen tai liikunnan aluejärjestöjen seurakehittäjät yhdessä soveltavan liikunnan ja paraurheilun asiantuntijan kanssa.

Alueelliset Avoimet ovet -verkostot jatkoivat säännöllisiä tapaamisiaan kokoontumalla vuoden aikana kahdesti liikunnanaluejärjestöjen alueilla yli lajirajojen. Syksyllä 2023 alueilla testattiin innovatiivisia liikuntakokeiluja. Aho-apurahalla toteutettiin Avoimet ovet -lajiliittokumppanien (voimistelu, uinti, yleisurheilu ja golf) kanssa opintomatka Special Olympics -kesämaailmankisoihin Berliiniin.

Urheilu- ja liikuntaseurojen sekä liikuntaa järjestävien yhdistysten soveltavan liikunnan ja paraurheilun tilaa koskeva kysely toteutettiin syys-lokakuussa 2023 yhteistyössä Liikuntatieteellisen Seuran kanssa.

Paralympiakomitean lajiliittovastuulajiseuroista auditointiin Aisti Sport lasten ja nuorten Tähtiseuraksi.

71 urheiluseuraa, 10 lajiliittoa ja 14 liikunnan aluejärjestöä mukana Avoimet ovet -hankkeessa.

Luontoliikunta

Vuoden 2023 aikana Paralympiakomitea oli mukana kolmessa luontoliikuntaa edistävissä ja kehittävässä hankkeessa. Hankekumppaneita olivat Kajaanin ammattikorkeakoulu, Suomen Latu sekä opetus- ja kulttuuriministeriö, joka rahoitti Reitit ja Rakenteet -hanketta. Hankkeiden kautta toteutetun toiminnan ajatuksena oli luontoliikunnan kehittäminen ja mahdollistaminen *desing for all* -periaatteella.

Paralympiakomitean rooli hankkeissa oli tarjota erityisosaamista ja asiantuntijuutta saavutettavuuden ja esteettömyyden osalta esimerkiksi luontoreittien ja palveluketjujen esteettömyyteen sekä erilaisten toimijoiden kouluttamiseen. Hankkeita seurattiin hankesuunnitelmien mittareilla, tavoite oli erityisesti vammaisten ja toimintarajoitteisten henkilöiden osallisuuden lisäämisessä.

Vuoden 2023 lopussa Luonto kaikille Kainuu -hanke tuli päätökseen. Hanke sai kaksi erillistä huomionosoitusta syksyn 2023 aikana. Vuoden aikana tehtiin myös luontokohteiden esteettömyyden edistämisen konsultointeja muun muassa Kirkkonummen, Janakkalan, Sipoon ja Helsingin kaupungeille. Luontoreittien ja kohteiden esteettömyyskartoittajakoulutuksen käynnistämisen osalta tehtiin aiesopimus Hyria-koulutusyhtymän kanssa.

3 hankkeessa edistettiin esteetöntä luontoliikuntaa.

Sote-ammattilaisten mahdollisuudet ja haasteet liikkumisen edistämisessä

Syksyllä 2022 alkaneessa ja useiden kumppaneiden kanssa toteutetussa Aktiivisuutta läpi arjen -hankkeessa jatkettiin vuoden 2023 aikana liikkumisen edistämisen tutkimista sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten näkökulmasta ja osana heidän omaa työtään. Näin kerättiin ja tuotettiin työntekijäymmärrystä sote-ammattilaisten mahdollisuuksista ja haasteista liikkumisen edistämiseen liittyen. Samalla hyödynnettiin, jalkautettiin ja kehitettiin vuonna 2022 valmistunutta Helmi-mallia.

Koottua ymmärrystietoa ja edelleen Helmi-mallia hyödyntäen lähdettiin yhteistyössä Turun ammattikorkeakoulun kanssa kehittämään koulutusta tukea antavien ammattilaisten osaamisen lisäämiseksi. Lopputuloksena syntyy uusi, olemassa olevasta tarpeesta lähtöisin oleva ja monialaisesti hyödynnettävä koulutuskokonaisuus yhteistoimijuuden ja vuorovaikutuksen sekä liikkujien osallisuuden tukemiseen.

309 sote-alan opiskelijaa ja ammattilaista antoi työntekijäymmärrystietoa liikkumisen edistämisen haasteista ja mahdollisuuksista.

Osaamisen kehittäminen

Vuoden aikana järjestettiin koulutuksia ja työpajoja niin paikan päällä, etänä kuin hybridinäkin. Koulutusalue toimii oppimisympäristönä myös Parakouluttaja-koulutushankkeelle, jonka 30 osallistujaa soveltavan liikunnan, paraurheilun valmennuksen sekä Sherborne-liikunnan poluilta suorittivat alustalla tehtäviä.

Kolmivuotinen Parakouluttajakoulutus jatkui eriytyen kolmelle eri kouluttajapolulle: soveltavan liikunnan, valmennuksen ja Sherborne-liikunnan erikoistumislinjoille.

Koulutustarjontaa kehitettiin ja uudistettiin erityisesti tuottamalla koulutuksia uuteen sähköiseen oppimisympäristöön Parakoulutus.fi-alustalle. Alustalla otettiin käyttöön vuoden aikana käyttöön maalipallon ja sokkopingiksen tuomarikoulutukset.

Liikuntakeskus Pajulahden kanssa tarjottavaan Soveltavan liikunnan verkkokoulutukseen lisättiin keväälle ja kesälle käytännön harjoittelua sisältävä lähijakso. Vuonna 2023 Soveltavan liikunnan verkkokoulutukseen osallistui yhteensä 19 henkilöä.

Ahos-apurahalla ja -kehittämistuella autettiin osaamisen kehittämistä laajasti – tukea jaettiin niin soveltavan liikunnan ja paraurheilun parissa toimiville yksilöille kuin mm. lajiliitoille.

**200 000 euroa Ahos-tukea
kouluttautumiseen ja kehittämishankkeisiin.**

Kuntien soveltavan liikunnan verkosto

Paralympiakomitea sai Kuntien soveltavan liikunnan valtakunnallisen kehittämishankkeen vuodelle 2023. Kohderyhmänä olivat kuntien soveltavan liikunnan työntekijät, joista osa oli jo mukana aiemmin Kuntien erityisliikunnan verkosto -nimellä kulkeneessa verkostossa.

Kuntien soveltavan liikunnan verkostossa on yhteensä 200 henkilöä. Verkostolle lähetettiin vuoden aikana neljä verkostokirjettä sähköisenä uutiskirjeenä. Kuntien soveltavan liikunnan työntekijöille järjestettiin kaksipäiväinen työseminaari, johon osallistui 50 henkilöä. Isona teemana seminaarissa oli liikuntaetuuudet.

Hanke kokosi kolmelta eri pohjoisen Suomen hyvinvointialueelta kunnan soveltavan liikunnan ihmiset yhteen keskustelemaan alueen tilanteesta ja ideoimaan yhteistyötä.

Verkostoyhteistyön merkeissä tavattiin säännöllisesti eri hankkeiden kanssa, joihin kuuluivat Kuntien soveltavan liikunnan kehittämishanke, LTS:n SOPIVA-hanke, Paralympiakomitean Avoimet ovet -hanke sekä Finlands Svenska Idrott ry:n Vi också -hanke.

Soveltava liikunta Soveli ry:n kanssa järjestettiin kaksi webinaaria aiheella *Sote-uudistus, soveltava liikunta ja YK:n vammaissopimus*. Webinaareihin osallistui yhteensä lähes kaikki verkostossa mukana olevista 200 henkilöstä.

**200 henkilöä mukana kuntien
soveltavan liikunnan verkostossa.**

ME TEEMME TÄMÄN YHDESSÄ. MEIDÄN ÄÄNEMME KUULUU.

Osallisuus

Paralympiakomitean alaisuudessa toimii Urheilijavaliokunta. Paralympiakomitean Urheilijavaliokunnan puheenjohtaja, ratakelaja Esa-Pekka Mattila on myös Olympiakomitean Urheilijavaliokunnan puheenjohtaja. Hallituksen urheilijajäsen on Jani Peltopuro.

Osallisuutta edistettiin vuoden 2023 aikana myös sen kautta, että kesäisten Berliinin Special Olympics -maailmankisojen joukkueenjohdossa toimi ensimmäinen itse kehitysvammainen henkilö, tamperelainen Julia Fonsén.

Para School Day

Para School Day on tietoisuuden lisäämiseen keskittyvä Paralympiakomitean koulukiertue, jossa oppilaat pääsevät kokeilemaan eri paraurheilulajeja ja tapaamaan urheiljavieraita. Vuonna 2023 kiertue teki pandemiavuosien jälkeen kunnolla paluun kouluihin ja tapahtumiin, eikä yhtään Para School Day -viikkoa jouduttu pitämään enää etänä.

Para School Day -kiertue toteutettiin jo kuudetta vuotta yhteistyössä Toyotan kanssa. Kiertue liikkui yli 10 000 oppilasta kouluissa ympäri Suomen sekä yli 15 000 lasta ja nuorta osana tapahtumia.

25 000 lapselle ja nuorelle eväitä erilaisuuden kohtaamiseen, yhdenvertaisuuteen ja toisten oppilaiden arvostukseen.

Yhteistyö jäsenkentän kautta

Paralympiakomitean laajalle jäsenkentälle, johon kuuluu lajiliittoja, seuroja ja yhdistyksiä, lähetettiin vuoden aikana neljä jäsenkirjettä sekä viestittiin ajankohtaisista asioista kohdennetusti sähköpostitse.

Lisäksi järjestettiin vuoden aikana yhteensä 4 ensisijaisesti jäsenistölle suunnattua Verkkotreffit-tapaamista, 2 keväällä ja 2 syksyllä. Eri teemoja käsittelevillä Verkkotreffeillä osallistujia oli vuoden aikana 50. Jäsenistöä kohdattiin myös järjestön sääntömääräisissä kevät- ja syyskokouksissa.

Kahdesti vuodessa – helmikuussa ja syyskuussa – kuukauden jaksolla toteutettavalla matalan kynnyksen Kuntokuu-kampanjalla liikutettiin vuonna 2023 yli 500 henkilöä. Kampanja toteutettiin helmikuun osalta Luustoliiton ja Selkäydinvammaiset Aksonin kanssa, joista

jälkimmäinen kuuluu Paralympiakomitean jäsenistöön. Kuntokuuhun osallistui helmikuussa 349 ja syyskuussa 167 osallistujaa, eli vuoden 2023 aikana yhteensä 516 henkilöä.

Lisäksi päivitettiin Parempaan kuntoon -oppaat ja toteutettiin kuntopilotti Urheiluopistosäätiön tuella.

516 liikkujaa mukana
Kuntokuu-kampanjassa.

Vapaaehtoiset

Vapaaehtoisia on Paralympiakomitean rekisterissä 140, heistä suurin osa Etelä-Suomen alueella. Vapaaehtoisina toimivat niin eri vammaryhmien edustajat kuin koulutetut vertaisohjaajat sekä esimerkiksi Paralympiakomitean Nuori toimija -koulutuksen käyneet.

Vapaaehtoisia on toiminut eri tehtävissä eri lajien turnauksissa ja tapahtumissa. Tapahtumia toteutettiin vuonna 2023 yhteistyössä myös oppilaitosten kanssa, jolloin opiskelijat toimivat vapaaehtoisina eri tehtävissä.

140 vapaaehtoista
Paralympiakomitean verkostossa.

OLEMME PARAUURHEILUN JA SOVELTAVAN LIIKUNNAN ASIAANTUNTIJA

Olosuhdetyö, esteettömyys ja saavutettavuus

Paralympiakomitean rooli liikuntaolosuhteiden valtakunnallisena esteettömyysasiantuntijana vahvistui vuoden 2023 aikana, jolloin hankkeissa valmistui Liikuntapaikkajulkaisujen esteettömyysselvitys (Kilpelä & Saari 2023) ja käynnistyi Reitit ja rakenteet -selvitystyö. Molemmat hankkeet ovat saaneet opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntapaikkarakentamisen tutkimus- ja kehittämistukea.

Lisäksi Paralympiakomitean esteettömyysasiantuntijat antoivat lausuntoja ja osallistuivat useisiin kehittämis- ja opetustehtäviin. Merkittävimpiä esteettömyystyön yhteistyökumppaneita olivat opetus- ja kulttuuriministeriön lisäksi Rakennustietosäätiö (liikuntatilojen katsomoiden RT-korttityöryhmä), Helsingin kaupunki sekä oppilaitokset.

Paralympiakomitea osallistui vuoden aikana myös Liikuntatieteellisen seuran julkaisemien soveltavan liikunnan ja paraurheilun suositusten 2023–2026 sekä Soveltavan liikunnan ja paraurheilun sanaston laadintaan.

Vaikuttaminen Suomessa ja kansainvälisellä tasolla

Paralympiakomitean pääsihteeri Riikka Juntunen toimi nimettynä jäsenenä valtakunnallisessa Liikuntapoliittisessa koordinaatioelimessä ja verkostokoordinaattori Tiina Siivonen Liikuntaneuvonta osana elintapaohjausta tulevissa sote-rakenteissa -työryhmässä.

Paralympiakomitea teki yhteistyötä erityisesti Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa Kansainvälisen Paralympiakomitea IPC:n päätöksiin vaikuttamiseksi. Tavoitteena vuonna 2023 oli vaikuttaa erityisesti Venäjää ja Valko-Venäjää koskeviin päätöksiin.

TUKITOIMET JA HENKILÖSTÖ

Yritysyhteistyö ja varainhankinta

Vuonna 2023 yhteistyö Paralympiakomitean nykyisten yhteistyökumppaneiden kanssa syventyi erityisesti ilmiöksi nousseen Maailman arvokkain pelipaita -kampanjan sekä kesäkuisten Berliinin Special Olympics -maailmankisojen myötä.

Päyhteistyökumppani Toyotan näyttävän kampanjan mainoksissa nähtiin ensi kertaa kehitysvammainen urheilija. Maailman arvokkain pelipaita -kampanjan tukijoiksi onnistuttiin saamaan yli 70 yritystä tai organisaatiota vuodeksi 2023, minkä lisäksi solmittiin viisi monivuotista yhteistyökumppanuutta.

Nuoria paraurheilijoita tukevan Tulevaisuuden tähdet -konseptin kehittämistä jatkettiin. Tulevaisuuden tähtien yhteistyökumppani Fennia järjesti ensi kertaa paraurheilijoiden arvostusta nostattavan julkistustilaisuuden, joka striimattiin myös verkkoon.

Yritysverkoston päätapahtumat toteutettiin neljästi vuodessa, ja tyytyväisyys kumppanitapahtumiin asteikolla 1–5 oli todella korkea 4,92.

Vuoden 2023 päätteeksi Paralympiakomitealla oli kaikkiaan 24 virallista yhteistyökumppania. Lahjoitusten lisäksi yhteistyökumppanuuksien arvoa saatiin kasvatettua merkittävästi, ja Paralympiakomitean oma varainhankinta tuplaantui edellisvuoteen verrattuna.

Paralympiakomitea ja Tukilinja jatkoivat yhteistyötä. Startti-stipendejä jaettiin yhteensä 30 000 eurolla.

Maailman arvokkain pelipaita -kampanja

Maailman arvokkain pelipaita -kampanja aloitettiin helmikuussa paikkaamaan valtionavustuksen menettämisestä syntynyttä rahoitusvajetta. Kampanjalla kerättiin lahjoituksia niin yksityishenkilöiltä kuin yrityksiltä ja yhteisöiltäkin.

Kaikki Maailman arvokkain pelipaita -keräykseen lahjoittaneet henkilöt ja organisaatiot saivat nimensä virtuaaliseen pelipaitaan. Kampanjaan osallistui noin 1700 yksityishenkilöä ja 70 yritystä. Lopputuotoksi kertyi vuoden 2023 loppuun mennessä 447 544 euroa.

Suurin osa kerätyistä varoista saatiin säätiöiltä (200 000 euroa) ja yrityksiltä (203 826 euroa), mutta myös yksityishenkilöt osallistuivat kampanjaan merkittävästi 43 717 euron summalla. Kampanja toteutettiin pääosin vapaaehtoisvoimin, ja se sai merkittävästi näkyvyyttä kaupallisilta toimijoilta printti- ja digitaalisissa medioissa sekä ulkomainonnassa.

447 544 euroa Maailman arvokkain pelipaita -kampanjan avulla. Yhteensä 100 % kasvu omassa varainhankinnassa.

Viestintä

Paralympiakomitean näkyvyys, toiminnan tunnettuus ja omat kanavat kasvoivat vuonna 2023 merkittävästi etenkin valtionavustuksen menettämistä seuranneen julkisuuden ja sen myötä syntyneen Maailman arvokkain pelipaita -kampanjan kautta.

Paralympiakomitean omissa kanavissa vuoteen sisältyi kaksi ajanjaksoa, jolloin näkyvyys kasvoi erityisen merkittävästi. Tammikuussa uutisointi valtionavustuksen menettämisestä nosti kävijämääriä Paralympia.fi-sivustolla 130 %, ja kasvatti seuraajamääriä myös sosiaalisen median kanavissa. Kesäkuussa taas Berliinin Special Olympics -maailmankisat kasvattivat oman sivuston kävijämäärää n. 56 %.

Sosiaalisessa mediassa suurinta kasvupotentiaalia on edelleen Instagramissa, ja varsinkin Special Olympics -maailmankisat toimivat vuonna 2023 lähes paralympialaisten kaltaisena kasvun ajurina. @so_finland -tilillä Instagramissa tavoitettiin maailmankisojen aikaan jopa 55 000 tilin seuraajakunnan ulkopuolista tiliä. Reipasta kasvua sekä seuraajissa, tavoitettavuudessa että vuorovaikutuksessa näkyi kisa-ajanjaksolla myös Paralympiakomitean FinnParalympic-kanavissa.

640 000 näyttökertaa Special Olympics Finlandin Instagram-kanavan julkaisuilla kesäkuussa Berliinin maailmankisojen aikaan.

Tietoon perustuva toiminnan kehittäminen

Vuoden 2023 aikana lisättiin erityisesti liikuntatutkijoiden ymmärrystä soveltavan liikunnan ja paraurheilun tietopuutteista. Paralympiakomitea osallistui Liikuntatieteellisen Seuran

julkaisemien Soveltavan liikunnan ja paraurheilun suositusten 2023–2026 sekä Soveltavan liikunnan ja paraurheilun sanaston laadintaan.

Samalla hyödynnettiin toimintarajoitteisten henkilöiden liikkumisesta ja harrastamisesta ja yhdistys- ja seurakentiltä koottua tutkimustietoa paikallisen, alueellisen ja valtakunnallisen toiminnan kehittämisessä.

Osana Avoimet ovet VOL2 -hanketta Paralympiakomitea toteutti syksyllä 2023 seurantakyselyt urheiluseuroille ja liikuntatoimintaa järjestäville yhdistyksille. Kyselyiden tulokset julkaistiin yhdessä Liikuntatieteellisen Seuran toteuttaman liikkujakyselyn tulosten kanssa Liikuttaako 2023? -raportissa vuoden 2024 puolella. Kyselyiden tuloksia tullaan hyödyntämään monipuolisesti etenkin kaikille avoimen seuratoiminnan kehittämisessä sekä yleisessä vaikuttamistyössä.

Talous

Paralympiakomitea vuoden 2023 valtionavustushakemusta ei käsitelty sen saavuttua opetus- ja kulttuuriministeriöön määräajan jälkeen. Tämä vaikutti merkittävästi vuoden toimintaan.

Maaailman arvokkain pelipaita -kampanja, hanketuet, tuki kumppaneilta ja säätiöiltä, Olympiakomitean kautta edelleen jaettu avustus sekä säästöt toiminnasta ja henkilöstön lomautukset turvasivat kuitenkin toiminnan.

Vuoden alijäämäksi jäi lopulta -156 407,65 euroa. Paralympiakomitean oma pääoma oli vuoden lopussa 440 984,20 euroa.

440 984 euroa pääomaa
vuoden 2023 lopussa.

Asiantunteva, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö

Vuonna 2023 Paralympiakomitean henkilöstöön kuului 24 henkeä, joiden työpisteet olivat Helsingin Sporttitalon lisäksi Tampereella, Kuopiossa ja Rovaniemellä. Vuoden aikana toimistolla oli myös TET-harjoittelijoita, työkokeilija sekä eri alojen opiskelijoita tekemässä harjoitteluja. Harjoittelijoiden osalta etusijalla ovat vammaiset opiskelijat.

Talouden haasteista, muutosneuvotteluista ja lomautuksista johtuen henkilöstön hyvinvointiin kiinnitettiin huomiota ottamalla käyttöön työtunnit, joissa esihenkilöt käyvät kuukausittain keskustelun tiimiläisten kanssa hyvinvoinnista sekä ajankohtaisista työtehtävistä.

Henkilöstö sitoutui yhteiseen tavoitteeseen selvitä vuodesta ja pyörittää toimintaa parhaalla mahdollisella tavalla niin, että talous tulee turvatuksi. Tämä tarkoitti toiminnan suunnittelua uudella tavalla, tarkkaa budjetointia sekä verkostoissa toimimista. Vuoden aikana etenkin osaaminen hankkeissa sekä myynnissä ja markkinoinnissa lisääntyi.

Kaikkia vuoden aikana opittuja asioita voidaan hyödyntää toiminnan kehittämisessä jatkossa.